



(กสม. แดงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ ครั้งที่ 25/2569)

กสม.ตรวจสอบกรณี เจ้าหน้าที่ สภ.เมืองยะลา ใช้กำลังสกัดตรวจค้นเยาวชนจนได้รับบาดเจ็บ

และ ตร. ทบทวนคู่มือยุทธวิธีตำรวจและบังคับใช้ระเบียบการติดกล้องอย่างเคร่งครัด

- ชี้ปัญหาหน้าท่วมซ้ำซากจากการก่อสร้างสนามบินสุโขทัยยังไม่ได้รับการแก้ไข

และกำกับดูแลบริษัทสายการบินเร่งเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบ

- เตรียมขงข้อเสนอแนะถึงนายกรัฐมนตรี แก้ปัญหาเกษตรกรได้รับผลกระทบจากราคาน้ำมันดิบตกต่ำ

วันศุกร์ที่ 10 กรกฎาคม 2569 เวลา 11.30 น. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) โดยนายสันต์ ภัยหลีกลี้ และนางสาวศยามล ไกยูรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แดงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ ครั้งที่ 25/2569 โดยมีวาระสำคัญ 3 เรื่อง ดังนี้

1. กสม. ตรวจสอบกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.เมืองยะลา ใช้กำลังสกัดตรวจค้นเยาวชนเกินสมควรแก่เหตุจนได้รับบาดเจ็บ และ ตร. ทบทวนคู่มือยุทธวิธีตำรวจและบังคับใช้ระเบียบการติดกล้องอย่างเคร่งครัด

นายสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเปิดเผยว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีเมื่อเดือนธันวาคม 2568 ระบุว่า ช่วงดึกของวันที่ 23 กรกฎาคม 2568 ขณะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา (สภ.เมืองยะลา) ผู้ถูกร้อง ตั้งจุดสกัดในพื้นที่ถนนสายภิรมย์รัตน์ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา หลานชายของผู้ร้องอายุ 16 ปี (ผู้เสียหายที่ 1) ขับรถจักรยานยนต์ โดยมีเพื่อนอายุ 15 ปี (ผู้เสียหายที่ 2) นั่งซ้อนท้าย เมื่อมาถึงบริเวณจุดสกัด ผู้ถูกร้องสั่งให้หยุดรถ แต่ผู้เสียหายที่ 1 ตกใจและเข้าใจว่าอาจถูกดำเนินคดี จึงชะลอความเร็วแต่ยังคงเคลื่อนที่ ผู้ถูกร้องจึงผลักจักรยานยนต์จนเสียหลักไปชนกับรถยนต์ที่จอดอยู่ริมถนน และภายหลังผู้เสียหายล้มลงแล้ว ผู้ถูกร้องยังใช้เท้าถีบและเตะผู้เสียหายทั้งสองหลายครั้ง ทั้งที่ผู้เสียหายทั้งสองไม่มีท่าทีขัดขืนต่อสู้และไม่มีความผิด เป็นเหตุให้ผู้เสียหายทั้งสองได้รับบาดเจ็บ โดยผู้เสียหายที่ 1 หมดศีรษะหว่างส่งตัวและพื้นก้นสติเมื่อถึงโรงพยาบาลยะลา ส่วนผู้เสียหายที่ 2 มีอาการแน่นหน้าอกและรู้สึกจะอาเจียน ต่อมาผู้ถูกร้องตรวจค้นรถจักรยานยนต์และร่างกายของผู้เสียหายทั้งสองแต่ไม่พบสิ่งผิดกฎหมาย ผู้ร้องเห็นว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นการกระทำที่รุนแรงเกินสมควรแก่เหตุและเข้าข่ายละเมิดสิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็ก จึงขอให้ตรวจสอบ

กสม. ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงจากทุกฝ่าย พยานหลักฐานทั้งภาพจากกล้องโทรทัศน์วงจรปิด กล้องบันทึกภาพและเสียงติดตัวเจ้าหน้าที่ (Body Camera) และใบรับรองแพทย์ ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ขณะเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.ยะลา ผู้ถูกร้องตั้งจุดสกัดเร่งด่วนเพื่อตรวจสอบกลุ่มวัยรุ่นที่รวมตัวขับจักรยานยนต์ก่อวุ่นในพื้นที่ถนนสายภิรมย์รัตน์ เจ้าหน้าที่ตำรวจนายหนึ่งได้ล้ำเข้าไปในเส้นทางเดินรถและใช้แขนกระแทกตัวผู้เสียหายขณะรถกำลังเคลื่อนที่ด้วยความเร็ว อันเป็นเหตุโดยตรงให้รถเสียหลักล้มและชนกับรถยนต์ที่จอดอยู่ริมถนน เป็นเหตุให้ผู้เสียหายทั้งสองได้รับบาดเจ็บ อย่างไรก็ตาม ไม่ปรากฏหลักฐานภาพเคลื่อนไหวสนับสนุนข้อกล่าวหาว่ามีการใช้เท้าถีบหรือเตะผู้เสียหายภายหลังการควบคุมตัว ทั้งนี้ ไม่ปรากฏไฟล์ภาพจากกล้องบันทึกภาพและเสียงติดตัวของเจ้าหน้าที่นายที่เข้ากระแทกรถจักรยานยนต์ในช่วงเวลาสำคัญ ทั้งที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้อับชิวหาย พ.ศ. 2565 มาตรา 22

ประกอบระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตร.) เรื่องกำกับการปฏิบัติเกี่ยวกับการตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ และจุดสกัด กำหนดให้ต้องบันทึกภาพและเสียงต่อเนื่องตลอดการปฏิบัติหน้าที่ โดยเจ้าหน้าที่ผู้ถูกร้องอ้างข้อจำกัดด้านหน่วยความจำของอุปกรณ์และระยะเวลาการปฏิบัติราชการที่ต่อเนื่องเกินกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน จึงไม่สามารถบันทึกภาพได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งประเด็นนี้ กสม. เห็นว่ากระทบต่อหลักความโปร่งใสและภาระการพิสูจน์ของเจ้าหน้าที่รัฐ อันเป็นเงื่อนไขสำคัญของหลักนิติรัฐในการตรวจสอบการใช้อำนาจ

กสม. พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่ใช้ร่างกายเข้าปะทะยานพาหนะที่กำลังเคลื่อนที่ด้วยความเร็วเพื่อสกัดจับ เป็นวิธีการที่เกินสมควรแก่เหตุและขัดต่อหลักความได้สัดส่วน (Principle of Proportionality) และหลักความจำเป็น (Principle of Necessity) ในการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากเสียงอันตรายถึงชีวิตทั้งต่อผู้เสียหายและตัวเจ้าหน้าที่เอง ทั้งที่มีทางเลือกอื่นที่ปลอดภัยกว่า เช่น การบันทึกทะเบียนรถเพื่อติดตามภายหลัง หรือการประสานวิทยุสกัดจับในพื้นที่อื่น นอกจากนี้ เมื่อผู้เสียหายเป็นเด็กและเยาวชน การเลือกใช้วิธีที่มีความเสี่ยงสูงยังขัดต่อหลักการคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กดังที่ปรากฏในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) ที่ประเทศไทยเป็นภาคี ขัดต่อหลักสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 28 และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ข้อ 7 และข้อ 9 ที่ห้ามการปฏิบัติที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมและการควบคุมตัวโดยอำเภอใจ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และเห็นควรส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) พิจารณาต่อไป เนื่องจากพฤติการณ์อาจเข้าข่ายความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ซึ่งเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด

นอกจากนี้ กสม. ยังพบปัญหาเชิงระบบว่า กระบวนการรับเรื่องร้องเรียนที่กำหนดให้ผู้ร้องต้องเดินทางไปยังสถานีตำรวจหลายครั้งเพื่อรับทราบข้อเท็จจริง มีความยุ่งยากซับซ้อนจนเป็นเหตุให้ผู้ร้องตัดสินใจถอนเรื่องและไม่คิดใจดำเนินคดี แม้จะไม่ปรากฏการข่มขู่บังคับ แต่ความล่าช้าและภาระที่เกิดขึ้นเกินสมควรแก่ประชาชน ถือเป็นอุปสรรคเชิงระบบต่อสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม จึงถือว่า สุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ด้วยเหตุนี้ กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2569 จึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน ไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตร.) และสภ.เมืองยะลา ให้ทบทวนคู่มือยุทธวิธีตำรวจเพื่อกำหนดข้อห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ใช้ร่างกายเข้าปะทะยานพาหนะที่กำลังเคลื่อนที่ด้วยความเร็ว เว้นแต่มีภัยอันตรายร้ายแรงใกล้จะถึง การบังคับใช้ระเบียบการบันทึกภาพและเสียงติดตัวเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัดพร้อมกำหนดโทษทางวินัยกรณีละเลย และการเยียวยาชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายทั้งสองอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ไปยัง ตร. ให้บูรณาการความร่วมมือกับศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้พัฒนาระบบรับเรื่องร้องเรียนแบบเบ็ดเสร็จ (One-Stop Service) หรือช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อลดภาระการเดินทางของประชาชน และในกรณีที่ผู้ร้องเรียนเป็นเด็กหรือเยาวชน ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้บังคับบัญชาโดยตรงเข้าร่วมเจรจา

ใกล้ชิดตามลำพัง ควรมีนักจิตวิทยาหรือบุคคลที่สามที่ไว้วางใจได้ร่วมรับฟังทุกครั้ง เพื่อป้องกันสภาวะจำยอมทางจิตวิทยาและคุ้มครองสิทธิของเด็กในกระบวนการยุติธรรมอย่างแท้จริง

2. กสม. ชี้ปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากจากการก่อสร้างสนามบาสสุโขทัยยังไม่ได้รับการแก้ไข เนะจังหวัดสุโขทัยกำกับดูแลบริษัทสายการบินเร่งเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบตามหลักธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปิดเผยว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนเมื่อเดือนกันยายน 2567 จากสมาชิกสมัชชาประชาชนคนเหนือล่าง ระบุว่า บริษัทสายการบินแห่งหนึ่ง (ผู้ถูกร้องที่ 1) ได้ก่อสร้างท่าอากาศยานสุโขทัย (สนามบาสสุโขทัย) ในพื้นที่ตำบลคลองกระเจง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย บนพื้นที่ลุ่มซึ่งเคยเป็นหนองน้ำสาธารณะ โดยได้ถมดิน ยกคันดิน และสร้างทางวิ่งขวางเส้นทางระบายน้ำตามธรรมชาติที่ไหลจากทิศเหนือลงสู่แม่น้ำยมฝั่งขวา ส่งผลให้น้ำไหลท่วมที่อยู่อาศัยและที่ดินเกษตรกรรมในตำบล โดยรอบกว่า 10,000 ไร่ และเกิดขึ้นซ้ำซากทุกปี แต่ประชาชนยังไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาและการเยียวยาความเสียหายจากผู้ถูกร้องที่ 1 และจังหวัดสุโขทัย (ผู้ถูกร้องที่ 2) อย่างเป็นทางการ นอกจากนี้ ภายในสนามบาสสุโขทัยมีที่สาธารณะประโยชน์ และหนองน้ำสาธารณะที่ประชาชนเคยใช้ประโยชน์ การออกเอกสารสิทธิในที่ดินอาจไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ตรวจสอบ

กรณีปัญหาดังกล่าวคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) เคยตรวจสอบและวินิจฉัยตามรายงานผลการตรวจสอบที่ 336/2562 ลงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2562 ว่า ปัญหาอุทกภัยในพื้นที่โดยรอบสนามบาสสุโขทัยมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการที่ผู้ถูกร้องที่ 1 ก่อสร้างสนามบาสบนที่ดินที่เคยเป็นพื้นที่กักเก็บน้ำ และเป็นส่วนหนึ่งของทางไหลของน้ำตามธรรมชาติ โดยในขณะนั้น จังหวัดสุโขทัยและหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการน้ำได้กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา รวมถึงได้ดำเนินการตามหน้าที่และวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาแล้ว อย่างไรก็ตาม แม้เวลาจะผ่านมากกว่า 5 ปี แต่ประชาชนยังคงประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก อันแสดงให้เห็นว่าข้อเสนอแนะของ กสม. ไม่ได้มีการปฏิบัติตามอย่างมีประสิทธิภาพ และประชาชนยังไม่ได้รับการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพ ทั้งยังมีประเด็นที่แตกต่างจากที่เคยตรวจสอบ คือ การแก้ไขปัญหาและการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการของผู้ถูกร้องที่ 1 และการออกเอกสารสิทธิในที่ดินสาธารณะประโยชน์ จึงรับไว้ตรวจสอบ

กสม. ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงจากทุกฝ่าย หลักกฎหมาย และหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า พื้นที่ซึ่งเป็นที่ตั้งสนามบาสสุโขทัย เดิมเป็นหนองน้ำสาธารณะชื่อ "หนองกายสิทธิ์" อันเป็นแหล่งรับน้ำขนาดใหญ่ และเป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่เกษตรกรใช้เลี้ยงสัตว์ ซึ่งปรากฏร่องรอยการตั้งบ้านเรือนและการทำประโยชน์ในที่ดินของประชาชนอยู่ก่อนแล้ว ประกอบกับมีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ในบริเวณพื้นที่พิพาทแล้ว 6 แปลง โดย 2 แปลง อยู่ภายในบริเวณสนามบาสสุโขทัย และกรมสอบสวนคดีพิเศษเห็นว่าการครอบครองที่ดินของสนามบาสสุโขทัยมีลักษณะเป็นการซื้อที่ดินจากประชาชน โดยครอบคลุมพื้นที่สาธารณะประโยชน์ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การถอนสภาพที่ดินสาธารณะประโยชน์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจะกระทำได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 8 วรรคสอง (1) แห่งประมวลกฎหมายที่ดินเท่านั้น เมื่อไม่ปรากฏว่าได้ดำเนินการดังกล่าว กรณีนี้จึงมีเหตุอันควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องตรวจสอบการออกเอกสารสิทธิ์และการครอบครองที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่ดินแปลง

สนามบิณสูโขทัย ซึ่งอาจมีการกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) จึงเห็นควรส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ส่วนการประกอบกิจการก่อสร้างสนามบิณสูโขทัยของผู้ถูกร้องที่ 1 เห็นว่า แม้ผู้ถูกร้องที่ 1 ได้พยายามแก้ไขปัญหาและดำเนินมาตรการลดผลกระทบจากภาวะน้ำท่วม เช่น การขุดลอกคลองระบายน้ำภายในสนามบิณ สนับสนุนงบประมาณจัดซื้อที่ดินเพื่อขุดทางระบายน้ำ ช่วยเหลือชุมชนด้านอาชีพและการศึกษา และลงพื้นที่รับฟังปัญหา แต่มาตรการดังกล่าวเป็นเพียงกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate Social Responsibility: CSR) ซึ่งยังไม่มีมาตรการใช้ความเสียหายต่อทรัพย์สิน พืชผล และรายได้ของประชาชนที่ได้รับความเสียหายไปแล้ว นอกจากนี้รายงานประจำปี 56-1 One Report 2567 ของผู้ถูกร้องที่ 1 ยังระบุว่า การดำเนินธุรกิจการบิณอาจส่งผลกระทบต่อชุมชนและอาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง แต่กลับไม่มีกลไกการเยียวยาที่ชัดเจนและเข้าถึงได้สำหรับผู้ได้รับผลกระทบ แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องที่ 1 ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างเพียงพอตามความรับผิดชอบที่ประกาศไว้ ในชั้นนี้จึงรับฟังได้ว่า การประกอบกิจการสนามบิณสูโขทัยของผู้ถูกร้องที่ 1 เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

สำหรับประเด็นการแก้ไขปัญหา น้ำท่วมของจังหวัดสุโขทัย เห็นว่าจังหวัดสุโขทัยมิได้ละเลยหรือเพิกเฉยต่อความเดือดร้อนของประชาชน โดยได้ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา น้ำท่วมหลายประการ เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำบริเวณ โดยรอบสนามบิณสูโขทัยและพิจารณาแนวทางช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ และการจัดทำโครงการแก้ไขปัญหา น้ำท่วมพื้นที่การเกษตรรอบสนามบิณหลายโครงการ ดังนั้น แม้การดำเนินการของจังหวัดสุโขทัยจะยังไม่บรรลุผลในทางปฏิบัติ แต่เมื่อปรากฏว่าได้พยายามดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่องโดยมีคำสั่งและโครงการที่เป็นรูปธรรม จึงไม่อาจรับฟังได้ว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างใดก็ดี การดำเนินการที่ผ่านมายังขาดการศึกษาและวางแผนบริหารจัดการน้ำของจังหวัดสุโขทัยทั้งระบบอย่างบูรณาการ ซึ่งหากไม่เร่งดำเนินการ อาจนำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ในอนาคต

ด้วยเหตุผลข้างต้น กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน วันที่ 7 กรกฎาคม 2569 จึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะไปยังบริษัทสายการบิน ผู้ถูกร้องที่ 1 ให้จัดทำมาตรการเยียวยาประชาชนซึ่งอาศัยอยู่บริเวณรอบสนามบิณสูโขทัยที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำท่วมอันเนื่องมาจากการสร้างสนามบิณสูโขทัย ให้ครอบคลุมการชดเชยค่าเสียหายต่อทรัพย์สิน พืชผล และรายได้ที่เกิดขึ้นแล้ว โดยบูรณาการร่วมกับจังหวัดสุโขทัย ผู้ถูกร้องที่ 2 และประชาชนที่ได้รับผลกระทบ รวมทั้งให้กำหนดกลไกในการรับเรื่องราวร้องทุกข์ เพื่อให้ประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายสามารถแจ้งปัญหา และเข้าถึงมาตรการเยียวยาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ให้จังหวัดสุโขทัย ผู้ถูกร้องที่ 2 สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 9 เร่งรัดโครงการปรับปรุงระบบระบายน้ำขุดลอกคลองเชื่อมจากหนองป่าตอเพื่อระบายน้ำไปสู่แม่น้ำยม และร่วมกับคณะกรรมการลุ่มน้ำยมศึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหา น้ำท่วมและการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดสุโขทัยทั้งระบบแล้วเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อพิจารณาต่อไป พร้อมกันนี้ให้ช่วยเหลือประชาชนในการแสวงหา

ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานสำหรับพิสูจน์ความเสียหายและความเดือดร้อนที่เกิดจากการประกอบกิจการ
สนามบินสุโขทัยและประสานงานกำกับดูแลผู้ถูกร้องที่ 1 ให้ดำเนินมาตรการเยียวยาต่อไป

ทั้งนี้ ให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) กำกับดูแลและติดตาม
ให้ผู้ถูกร้องที่ 1 ในฐานะบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จัดทำกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชน
อย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence: HRDD) ซึ่งเกิดหรืออาจจะเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการ
สนามบินสุโขทัย ตามหลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (UNGPs) และเปิดเผย
ข้อมูลการดำเนินงานและความรับผิดชอบของผู้ถูกร้องที่ 1 ไว้ในแบบ 56-1 One Report อย่างชัดเจนด้วย

**3. กสม. เตรียมขงข้อเสนอแนะถึงนายกรัฐมนตรี แก้ไขปัญหาเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมได้รับ
ผลกระทบจากราคาน้ำนมดิบตกต่ำ กระทบสิทธิในการประกอบอาชีพและมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอ**

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปิดเผยว่า ตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนจากเกษตรกร โคนม ในพื้นที่อำเภอเวียงเหล็ก จังหวัดสระบุรี กรณีขอให้มี
มาตรการเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาจากราคาน้ำนมดิบตกต่ำนั้น กสม. ได้ศึกษา รวบรวมข้อเท็จจริงและประชุมหารือ
ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ผู้แทนเกษตรกร โคนม ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน
ภาคประชาสังคม และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง ปรากฏข้อเท็จจริงด้านสภาพปัญหาสรุปได้ดังนี้

ในช่วงปี 2568 - 2569 ปริมาณการผลิตน้ำนมดิบของเกษตรกร โคนมสูงกว่าปริมาณการรับซื้อตาม
บันทึกข้อตกลงการซื้อขายน้ำนมโค ประกอบกับการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมจากต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้น
อย่างต่อเนื่อง และการส่งออกผลิตภัณฑ์นมไปกัมพูชาต้องระงับชั่วคราวเนื่องจากสถานการณ์ความขัดแย้ง
บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ส่งผลให้น้ำนมดิบล้นตลาด ผู้รับซื้อน้ำนมดิบจึงจำกัดปริมาณการรับซื้อหรือรับ
ซื้อน้ำนมดิบส่วนเกินในราคาต่ำกว่าราคากลางที่คณะกรรมการ โคนมและผลิตภัณฑ์นมกำหนด ส่งผลให้
เกษตรกร โคนมที่ต้องแบกรับภาระหนี้สินสะสม ขาดรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ทำให้เกษตรกรจำนวนมาก
ต้องยุติการประกอบอาชีพเลี้ยง โคนม นอกจากนี้ องค์กรส่งเสริมกิจการ โคนมแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นกลไก
หลักของภาครัฐที่รับซื้อน้ำนมดิบจากเกษตรกรเพื่อแปรรูปและจำหน่าย ยังเผชิญปัญหาข้อจำกัดด้านงบประมาณ
และขาดสภาพคล่องทางการเงิน ส่งผลให้ไม่สามารถรับซื้อน้ำนมดิบส่วนเกินจากเกษตรกรได้อย่างเพียงพอ
กลไกของรัฐจึงไม่สามารถทำหน้าที่รักษาเสถียรภาพราคาน้ำนมดิบและบรรเทาความเดือดร้อนของ
เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กสม. เห็นว่า ปัญหาน้ำนมดิบล้นตลาดจนส่งผลให้ราคาตกต่ำดังกล่าว กระทบต่อสิทธิในการประกอบ
อาชีพ สิทธิในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอ และสิทธิในการได้รับราคาที่เป็นธรรมสำหรับผลผลิตของ
เกษตรกรผู้เลี้ยง โคนม ซึ่งรัฐบาลต้องเร่งดำเนินมาตรการเชิงป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อส่งเสริมและ
คุ้มครองสิทธิเกษตรกรอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครอง
และส่งเสริมสิทธิมนุษยชนวันที่ 7 กรกฎาคม 2569 จึงมีมติเห็นควรให้มีหนังสือถึงนายกรัฐมนตรีเสนอ
คณะรัฐมนตรี (กรม.) เพื่อพิจารณามอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปัญหา ตลอดจนกำหนด
มาตรการเชิงป้องกันให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร็ว สรุปได้ดังนี้

(1) ข้อเสนอแนะแก้ไขปัญหาระยะเร่งด่วน ให้รัฐบาลกำหนดนโยบายขอความร่วมมือหน่วยงานที่จัดสวัสดิการอาหารเสริม (นม) สำหรับผู้เรียน นอกเหนือจากกลุ่มเป้าหมายตามโครงการฯ เช่น โรงเรียนและศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดน โรงเรียนกีฬาจังหวัดในสังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ และโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยให้จัดซื้อนมหรือผลิตภัณฑ์นมที่ผลิตโดยองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยเป็นลำดับแรก พร้อมกันนี้ให้รัฐบาลสนับสนุนนโยบายโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน โดยขยายระยะเวลาให้เด็กนักเรียนได้บริโภคนมต่อเนื่องตลอดทั้งปี 365 วัน (จากเดิม 260 วัน) หรือขยายกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมนักเรียนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเสริมสร้างสุขภาพทางโภชนาการให้เด็กนักเรียนและรองรับผลผลิตจากเกษตรกรโคนมที่เพิ่มขึ้นด้วย

(2) ข้อเสนอแนะแก้ไขปัญหภายใน 1 ปี ให้รัฐบาลสนับสนุนรวมถึงสั่งการให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา คณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นม องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันกำหนดนโยบายและมาตรการเชิงป้องกันปัญหาน้ำนมดิบต้นตลาดภายในระยะยาวให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยกำหนดมาตรการสำคัญ เช่น

สนับสนุนงบประมาณให้กระทรวงเกษตรฯ นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการแปรรูปน้ำนมดิบเป็นผลิตภัณฑ์นมมูลค่าสูงที่ประเทศไทยยังต้องนำเข้าประมาณร้อยละ 90 เช่น ครีม เนย ชีส และนมผง ขยายตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์นมที่ผลิตโดยองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยไปยังโรงเรียนเอกชนที่มีกำลังซื้อและช่องทางออนไลน์

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณหรือดำเนินโครงการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุในพื้นที่ดื่มนมโคสดแท้ 100% ที่ผลิตโดยเกษตรกรโคนมไทย ตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทุกกลุ่มอย่างครอบคลุม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตน้ำนม โคคุณภาพสูงให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อยในรูปแบบสหกรณ์

ประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อป้องกันปัญหาเด็กนักเรียนได้รับนมล่าช้า โดยคำนึงถึงความเท่าเทียมในการจัดสรรสิทธิการจำหน่ายนมโรงเรียนของผู้ประกอบการทุกกลุ่ม และรณรงค์ให้คนไทยทุกช่วงวัยดื่มนมโคสดแท้ 100% ที่ผลิตภายในประเทศ พร้อมแก้ไขประกาศว่าด้วยการแสดงข้อมูลโภชนาการบนฉลากผลิตภัณฑ์นม โดยระบุแหล่งที่มาของวัตถุดิบที่ถูกต้องและชัดเจน เช่น นมโคสดแท้ 100% (น้ำนมจากแม่โคในประเทศไทย) ทั้งนี้ ให้ทบทวนและปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการหรือคณะทำงานด้านการบริหารจัดการโคนมและผลิตภัณฑ์นม โดยเพิ่มสัดส่วนผู้แทนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมและผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์นม เพื่อให้เกษตรกรมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

10 กรกฎาคม 2569